

# บทที่ 1

## บทนำ



### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา มีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนามนุษยชาติ ในการวางรากฐานของชีวิต การถ่ายทอดค่านิยม ทศนคติ วัฒนธรรมประเพณีของชาติ ทั้งยังส่งเสริมให้บุคคลมีคุณธรรม จริยธรรม มีพัฒนาการทางด้านพฤติกรรมและความคิด สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาบุคคลไว้ 4 ด้าน คือ ร่างกาย ปัญญา จิตใจ และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านร่างกายนั้น ได้กำหนดเป้าหมายที่จะพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะของคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีสุขภาพพลานามัยที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2540) ซึ่งหากพิจารณาจากจุดมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาในด้านต่าง ๆ นั้นก็คือ จุดมุ่งหมายของการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาพลศึกษานั้นเอง

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้บรรจุวิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่อยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิด ค่านิยม เจตคติ พฤติกรรม และบุคลิกภาพ เน้นการเป็นคนช่างคิด ช่างทำ และปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ โดยใช้กิจกรรม จริยศึกษา ศิลปศึกษา พลศึกษา ดนตรีนาฏศิลป์ ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด (หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เด็กในวัยเรียน จำเป็นต้องมีการศึกษาหาความรู้ ทักษะใหม่ ๆ ที่อยู่รอบตัวเสมอ ซึ่งจะทำให้เด็กมีความเป็นตัวของตัวเอง ที่ถือเป็นเอกลักษณ์ ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา ควรมีการจัดและดำเนินการที่ถูกต้องและมีแบบแผนเพื่อให้เด็กมีการพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์

วรศักดิ์ เพ็ชรชอบ (2527) ได้ให้ความหมายของพลศึกษาว่า "พลศึกษา เป็นกระบวนการศึกษาอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเจริญองกงาม และมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยอาศัยกิจกรรมพลศึกษาที่ได้เลือกเฟ้นแล้วเป็น สื่อกลางของการเรียนรู้"

กิจกรรมการออกกำลังกายและเล่นกีฬา ซึ่งเน้นสื่อกลางของการเรียนรู้ นั้น แนช (Nash, 1960 : อ้างถึงใน วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2527) ซึ่งให้เห็นว่าการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ที่นำไปใช้เล่นเพื่อความสนุกสนานในเวลาว่าง เมื่อโตแล้วส่วนใหญ่เป็นทักษะ การกีฬาที่เคยได้เรียนรู้ ในระยะ 12 ปีแรกของชีวิต ในการสอนทักษะให้ได้ผลดีนั้น นักเรียนควรจะได้รับแก้ไขที่ผิด ๆ ก่อนที่นักเรียนจะเรียนรู้ทักษะต่อไป เพื่อให้ นักเรียนมีความมั่นใจในการฝึกและไม่เกิดความวิตกกังวลในขณะที่เรียน

แวนเนียร์และฟอสเตอร์ (Vanier and Foster, 1968 อ้างถึงใน ยุวดี ลักษณะพิสุทธิ 2541) ได้กล่าวว่า เด็กแต่ละคนควรมีพัฒนาการทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านสังคม และด้านจิตใจ โดยให้มีการจัดประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ให้เกิดความสมดุลระหว่างตนเองและสิ่งแวดล้อมให้ปฏิสัมพันธ์ เกิดความสนุกสนาน มีพัฒนาการในการทำงานเป็นกลุ่มและมีความต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม บุคคลจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากัน เพื่อให้ เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน อีกทั้งจะมีผลให้บุคคลสามารถมองตนเอง ตลอดจนมองผู้คนรอบข้าง โดยใช้ประสบการณ์ที่ตนได้รับ ทั้งจากโปรแกรมการศึกษาภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน อันจะส่งผลให้เด็กมีการแสดงพฤติกรรมแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ

การแสดงพฤติกรรมของบุคคล จะมีปัจจัยหนึ่งที่เป็นตัวกระตุ้นให้แสดงออกมานั้นคือ อัตมโนทัศน์ (Self – Concept) ซึ่งหมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิดทัศนคติที่มีต่อตนเอง โดยแสดงคุณลักษณะต่าง ๆ ออกมา ได้แก่

แสดงลักษณะทางด้านพฤติกรรม (Behavior)

แสดงลักษณะทางด้านรูปร่างลักษณะและคุณลักษณะ (Physical Appearance & Attributes)

แสดงลักษณะทางด้านความวิตกกังวล (Anxiety)

แสดงลักษณะทางด้านความเป็นคนน่านิยม (Popularity)

แสดงลักษณะทางด้านความสุขและความพอใจ (Happiness & Satisfaction)

การที่บุคคลมีอัตมโนทัศน์ที่ถูกต้องเหมาะสม ทำให้มองเห็นคุณค่าของตนเอง รู้ว่าตนเองคือใคร เป็นอย่างไร และแสดงพฤติกรรมไปในทางที่ดี มีความสนใจและสามารถปรับตัวได้ดี แต่ถ้ามีอัตมโนทัศน์ไปในทางที่ไม่ดี ก็จะทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นไปในทางที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ดูถูกตัวเอง ไม่กล้าแสดงความสามารถเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้อื่น ตลอดจนไม่สามารถแสดงความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้ (สุพิตร สมานิติ, 2542)

อัตมโนทัศน์สามารถพัฒนามาจากพันธกรรม ประสบการณ์สิ่งแวดล้อมและสังคมที่เขาอาศัยอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยเด็ก กลุ่มเพื่อนและครูจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์อย่างมาก ดังนั้นในสภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา กิจกรรมพลศึกษา จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันภายในกลุ่ม มีการปรับตัวเข้าหากัน มีการแสดงออกที่ถูกต้องเหมาะสม อันจะเป็นประสบการณ์หนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีอัตมโนทัศน์ในทางที่ดี โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้จัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา อยู่ในกลุ่มวิชาส่งเสริมลักษณะนิสัย และวิชาวอลเลย์บอลเป็นวิชาหนึ่ง ซึ่งบรรจุอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นกีฬาที่มีการจัดการแข่งขันในระดับกลุ่มโรงเรียน และระดับจังหวัดเป็นประจำทุกปี กีฬาวอลเลย์บอลเป็นกีฬาที่นักเรียนระดับประถมศึกษาให้ความสนใจที่จะเรียน อีกทั้งยังเป็นทักษะกีฬาที่สามารถฝึกได้ง่าย ช่วยส่งเสริมความรักใคร่ ความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ เพราะกีฬา วอลเลย์บอลเป็นกีฬาประเภททีม จะต้องมีการเล่นที่สัมพันธ์กัน ผู้เล่นต้องมีการปรับพฤติกรรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อเพื่อนร่วมทีม รู้จักมองผู้อื่นและคนรอบข้าง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับผลของการสอนทักษะกีฬา วอลเลย์บอลที่มีต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตาม หลักสูตรและแผนการสอนกลุ่มส่งเสริมลักษณะนิสัย วิชาพลศึกษา ของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ ว่ามีความเหมาะสมสำหรับการพัฒนา อัตมโนทัศน์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมการเรียนการสอน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริม อัตมโนทัศน์ให้แก่ นักเรียนอันจะเป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียน ครู และสังคม ต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการสอนทักษะกีฬาวอลเลย์บอล ก่อน ระหว่างและหลัง การทดลองของกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีระดับความสามารถต่างกัน
2. เพื่อศึกษาผลของการสอนทักษะกีฬาวอลเลย์บอลที่มีต่ออึดในทัศน ก่อน ระหว่าง และหลังการทดลองของกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีระดับความสามารถทางทักษะที่ต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการของทักษะกีฬาวอลเลย์บอลระหว่าง กลุ่มนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีระดับความสามารถทางทักษะต่างกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการของอึดในทัศนระหว่างกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถทางทักษะต่างกัน

### สมมุติฐานการวิจัย

1. ทักษะกีฬาวอลเลย์บอล ระหว่างการทดลอง และหลังการทดลองของกลุ่มนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แต่ละกลุ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง
2. อึดในทัศน ระหว่างการทดลอง และหลังการทดลองของกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แต่ละกลุ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง
3. พัฒนาการของทักษะกีฬาวอลเลย์บอล หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีระดับความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ แตกต่างกัน
4. พัฒนาการของอึดในทัศน หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีระดับความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ แตกต่างกัน

### ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบ ผลของการสอนทักษะกีฬาวอลเลย์บอล ที่มีต่ออึดในทัศนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนประถมนนทรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

2. การวิจัยครั้งนี้ ใช้ในการสอนทักษะกีฬาวอลเลย์บอล 8 สัปดาห์เท่านั้น
3. การวิจัยครั้งนี้ใช้เนื้อหาทักษะวอลเลย์บอลตามแผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีเนื้อหาทักษะวอลเลย์บอลในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังนี้

- 3.1 การเคลื่อนที่เบื้องต้นการเล่นวอลเลย์บอล
- 3.2 การเล่นลูกมือล่าง
- 3.3 การเสิร์ฟลูกมือล่าง
- 3.4 กติกาและการเล่นเป็นทีม
- 3.5 การแข่งขันวอลเลย์บอล

ใช้แบบทดสอบทักษะวอลเลย์บอลเฉพาะ 2 รายการ คือ

- การเล่นลูกมือล่างกระทบฝ่าผนัง
- การเสิร์ฟลูกมือล่าง

### ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
  - 1.1 การสอนทักษะกีฬาวอลเลย์บอล
  - 1.2 ระดับทักษะกีฬาวอลเลย์บอล ได้แก่
    - ระดับทักษะกีฬาสูง
    - ระดับทักษะกีฬาปานกลาง
    - ระดับทักษะกีฬาดำ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
  - อึดทนในทัศนีย์

### ข้อดกลงเบื้องต้น

1. ผู้สอนคนเดียวกัน สอนไม่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม ทำให้มีผลต่อกลุ่มทักษะกีฬาวอลเลย์บอลสูง ปานกลาง และต่ำเหมือนกัน
2. การสอนของครูตามปกติ ถือว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการเรียนการสอน

3. คำตอบที่ได้จากแบบสำรวจ ถือว่าผู้ตอบได้ตอบตามความคิดเห็นของตนเองอย่างจริงใจ และซื่อสัตย์

4. คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสำรวจ ถือเป็นดัชนีอัตมโนทัศน์ของผู้ตอบ

### คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การสอน หมายถึง กระบวนการสอนทักษะกีฬาวอลเลย์บอล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการเรียนการสอน

ทักษะกีฬาวอลเลย์บอล หมายถึง ความสามารถของร่างกายในการเล่นกีฬา วอลเลย์บอลอย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มทักษะกีฬาสูง หมายถึง กลุ่มที่มีช่วงคะแนนมาตรฐาน 54 – 61

กลุ่มทักษะกีฬาปานกลาง หมายถึง กลุ่มที่มีช่วงคะแนนมาตรฐาน 46 – 53

กลุ่มทักษะกีฬาต่ำ หมายถึง กลุ่มที่มีช่วงคะแนนมาตรฐาน 38 – 45

อัตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อตนเองในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ด้านพฤติกรรม (Behavior)
2. ด้านสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน (Intellectual & Status)
3. ด้านรูปร่างลักษณะและคุณลักษณะ (Physical Appearance & Attributes)
4. ด้านความวิตกกังวล (Anxiety)
5. ด้านความเป็นคนน่านิยม (Popularity)
6. ด้านความสุขและความพอใจ (Happiness & Satisfaction)

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนประถมณนทรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542

## ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนทราบถึงข้อเท็จจริง เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการฝึกทักษะกีฬา กับการเปลี่ยนแปลงของอึดมโนทัศน์ของนักเรียน
2. สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยมาพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ให้ควบคู่ไปกับการพัฒนาทางจิตวิทยาต่อไป